

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: nershmuell@gmail.com

סוטה - מ"ט

1. אלו מימרות של ר' אילעא בר יברכיה הובאו?
 - א. אלמלא תפילת דוד - היו כל ישראל מוכרי רבב - דבר מאוס.
 - ב. אלמלא תפילת חבקוק - היו ב' תלמידי חכמים מתכסים בטלית אחת מרוב עוני ועוסקין בתורה.
 - ג. שני תלמידי חכמים המהלכין בדרך ואין ביניהן דברי תורה - ראוין לשרף באש.
 - ד. שני ת"ח הדרין בעיר אחת ואין נוחין זה לזה בהלכה - אחד מת ואחד גולה. [והובאו פסוקים לכל הנ"ל]
2. למה זוכה ת"ח העוסק בתורה מתוך הדחק?
 - א. תפילתו נשמעת. ב. משביעין אותו מזיו שכינה. ג. אין הפרגוד ננעל בפניו. [והובאו פסוקים]
3. רבא: כל יום מרובה קללתו משל חבירו, שנאמר: 'בבקר תאמר ... ובערב תאמר מי יתן בקר', והכוונה לבוקר שחלף. א"כ על מה העולם עומד?
 - א. על קדושה דסידרא שתקנוה, כדי שכל ישראל יהיו עוסקין בתורה בכל יום דבר מועט.
 - ב. ועל יהא שמיה רבה מברך שעונין אחר קדיש של הדרשה בשבת - שיש בהם תורה, וקידוש השם.
4. ר"ש בן אלעזר: טהרה - בטלה טעם וריח, מעשר - ביטל שומן דגן. מהו המעשה שהובא בענין זה?

רב הונא מצא תמר מיוחד, שמינה וריחה טוב, כרכה בסודריה, בא רבה בנו ואמר לאביו, מריח אני תמרה זו, אמר לו בני, טהרה יש בך ולא בטל אצלך ריח הפירות מפני שהנך נוהג בטהרה, ונתן לו את התמר. רבה נתן את התמרה לבנו אבא, אמר לו רב הונא: בני שמחת את ליבי בטהרתך והקהית את שיני, שאתה אוהב יותר את בנך שנתת לו את התמר שלקחת ממני. [וכדאמרי אינשי] עוד למדנו - רב אחא בר יעקב גידל בביתו את רב יעקב בן בתו, כשגדל אמר לו רב אחא השקני מים, אמר לו איני בנך [וכדאמרי אינשי]
5. משנה - אלו גזירות גזרו בתקופת חורבן בית שני?
 - א. בפולמוס [חיל] של אספסיינוס - גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס.
 - ב. בפולמוס של טיטוס לאחר 52 שנה - גזרו על עטרות כלות, ושלא ילמד אדם את בנו יוונית.
 - ג. בפולמוס האחרון - גזרו שלא תצא הכלה באפריון בתוך העיר, משום צניעות. ורבותינו התיירו.
6. אלו מעלות התבטלו כשמתו תנאים מסויימים?
 - א. משמת ר"מ - בטלו מושלי משלים.
 - ב. משמת בן עזאי - בטלו השקדנים.
 - ג. משמת בן זומא - בטלו הדרשנים.
 - ד. משמת ר"ע - בטל כבוד התורה שהיה נותן לבו לדרוש כל קוץ וקוץ של כל אות, וזהו כבוד תורה גדול שאין בה דבר לבטלה..
 - ה. משמת ר' חנינא בן דוסא - בטלו אנשי מעשה, שהיה כידוע עושה מעשים מופלאים.
 - ו. משמת ר' יוסי קטנטא - פסקו חסידים, וכונה 'קטנטא' על שם שהיו החסידים הולכים וכלים והוא היה מקטניהם וסופן..
 - ז. משמת רבן יוחנן בן זכאי - בטל זיו החכמה.
 - ח. משמת ר"ג הזקן - בטל כבוד התורה, עד שמת היו למידין מעומד, ומשמת ירד חולי לעולם והוצרכו ללמוד מיושב. ומתה טהרה ופרישות.
 - ט. משמת רבי ישמעאל בן פאבי - בטלה זיו הכהונה שהיה חכם ועשיר וכהנים רבים אוכלין על שולחנו..
 - י. משמת רבי - בטל ענוה ויראת חטא.
7. מה היא ירידת הדורות משחרב בית המקדש?
 - א. ר' פנחס בן יאיר - בושו חברים וכו', ונדלדלו אנשי מעשה, וגברו בעלי זרוע ובעלי לשון, ואין דורש ואין מבקש ואין שואל וכו', המשך -

ב. ר"א הגדול - החכמים ירדו בדרגתם להיות כמלמדי תינוקות. וסופרים ירדו ממעלתם להיות כחזנים, וחזנים כעמי הארץ, ועמי הארץ מתדלדלים ומתנוונים, וכו'.

8. אלו דברים שנינו שיהיו בעקבתא דמשיחא?

חוצפא יסגא, ויוקר יתנשא כראש אמיר, הגפן תתן פריה, והיין ביוקר, כי כולם במשתאות. ומלכות תהפך למינוח, שיתמכו באפיקורסים ודעותיהם, ואין אדם שיוכל להוכיחם, כי כולם נכשלו, בית וועד של חכמים יהיה לבית זנות, כי יכלו החכמים, ולא יהיו לומדי תורה והגליל שהיו בו חכמים וחסידים יותר מבארץ יהודה, יחרב. והגבלן - שם מקום, ישום. ואנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר לחזור על הפתחים ולא יחוננו, וחכמת סופרים תסרח, ויראי חטא ימאסו, והאמת תהיה נעדרת. נערים פני זקנים ילבינו, זקנים יעמדו מפני קטנים, בן מנוול אב, בת קמה לחרף ולגדף באמה, וכן כלה בחמותה, אויבי איש אנשי ביתו. פני הדור כפני הכלב, שיהיו עזי פנים, ואפילו הבן אינו מתבייש מאביו, ועל מה יש לנו להשען, על אבינו שבשמים.

9. על אלו עטרות חתנים גזרו?

- א. רב: דווקא של מלח וגפירת, אבל של הדס ושל וורד - מותר,
- ב. שמואל: אף של הדס ושל וורד - אסור, ושל קנים ושל חילת - מותר,
- ג. לוי: אף של קנים ושל חילת - אסור.

10. אירוס, היינו פעמון של עינבל אחד, שהיו מצלצלים בו לזמר בבתי המשתה. מהו המעשה שהובא בענין זה? רבה בר רב הונא עשה לבנו, תוף קטן, הגיע רב הונא אביו ושברו כיון שקולו של התוף מיחלף באירוס ויבואו להתיר ואמר לו שיעשה תוף גדול.

11. מה הוא 'עטרות כלות'?

עיר של זהב. ושנינו אבל עושה אותה כיפה של מילת. עוד שנינו - אף על חופת חתנים גזרו, והיינו טלית צבועה אדום וקובעין בו טסי זהב עד שעומד ככיפה. אבל עושה פפירות, כמין כיפה של מעגלי עץ ותולה בה כל מה שירצה ואפילו זהב.

12. מה הטעם שגזרו שלא ילמד את בנו יוונית?

ברייתא - כשצרו מלכי בית חשמונאי זה על זה, היה הורקנוס מבחוץ ואריסטובולוס מבפנים. בכל יום היו משלשין דיגרים ומעלין להן תמידים. היה שם זקן אחד מבפנים שלעז לאותן שבחוץ בחכמת יוונית: כל זמן שעוסקים בעבודה אין נמסרין בידכם. למחר העלו להם חזיר, כיון שהגיע לחצי חומה, נעץ צפרניו נדדעזעה ארץ ישראל 400 פרסה. אותה שעה אמרו: ארור אדם שיגדל חזירים, וארור אדם שילמד לבנו חכמת יוונית. ועל אותה שנה שנינו: מעשה ובא עומר מגגות צריפים, ושתי הלחם מבקעת עין סוכר. מה שמצינו שהתיר רב יוסף - היינו לשון יווני, אבל חכמה יוונית שהיא ע"י רמיזות אסור. אמנם בית רבן גמליאל שהיו מקורבין למלכות הותר להם - וכפי שסיפר רשב"ג אלף ילדים היו בבית אבא, 500 למדו תורה, 500 למדו חכמת יוונית, ולא נשתיר מהן אלא אני כאן ובן אחי אבא בעסיא. וכן שנינו בברייתא.

13. מה גירסת הברייתא ב'משמתו'?

- א. משמת רבי אליעזר - נגזו ס"ת - שהיה בעל הלכות מפי שמועה הרבה וסדורות בפיו כאילו כתוב בספר.
- ב. משמת רבי יהושע - בטלה עצה ומחשבה שהיה זהיר בדרשות ובקי בהלכות ובתשובת האפיקורסים ולהבין ברמזיהם.
- ג. משמת ר"ע - בטלו זרועי תורה, עומק סברא ולסמוך טעמי תורה שבעל פה על מדרשי המקראות ונסתתמו מעיינות החכמה.
- ד. משמת רבי אלעזר בן עזריה - בטלו עטרות חכמה, שעטרת חכמים עשרם.
- ה. [רבי חנינא בן דוסא, אבא יוסי בן קטונתא, בן עזאי, בן זומא - כגירסת משנתנו]
- ו. משמת רשב"ג - עלה גובאי ורבו צרות.
- ז. משמת רבי - הוכפלו צרות.

14. במשנתנו: משמת רבי - בטלה ענוה ויראת חטא. מי חלק על כך?

אמר ליה רב יוסף לתנא: לא תיתני ענוה, דאיכא אנא. אמר ליה רב נחמן לתנא: לא תיתני יראת חטא, דאיכא אנא.

הדרן עלך עגלה ערופה וסליקא לה מסכת סוטה.

לא תתנשי מינן מסכת סוטה לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי